CONTROLEPROTOCOL VOOR DE ACCOUNTANTSCONTROLE OP DE JAARREKENING 2011 VAN DE GEMEENTE VALKENSWAARD

1. Inleiding

Na een Europese aanbesteding heeft de raad op 26 april 2007 Deloitte Accountants BV aangewezen als accountant als bedoeld in artikel 213, lid 2, van de Gemeentewet voor een periode van 5 jaren. De aanwijzing geldt tot 1 januari 2012 met dien verstande dat de verklaring met betrekking tot de jaarrekening 2011 nog door deze accountant wordt afgegeven. Ter voorbereiding en ondersteuning van de uitvoering van de accountantscontrole 2011 moet de gemeenteraad echter nog een aantal zaken nader regelen, hetgeen op hoofdlijnen in dit controleprotocol plaatsvindt.

Object van controle is de jaarrekening 2011 en daarmede tevens het financiële beheer over het jaar 2011 zoals uitgeoefend door of namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Valkenswaard.

1.1. Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening 2011 van de gemeente Valkenswaard.

De raad kan de accountant alleen nadere aanwijzingen geven voor zover deze uitgaan boven de wettelijke minimumeisen.

1.2. Wettelijk kader

De Gemeentewet art. 213, schrijft voor dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in art. 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in art. 197 van de Gemeentewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.
In het kader van de opdrachtverstrekking aan de accountant kan de gemeenteraad nadere aanwijzingen geven voor te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties. Tevens zal in de opdrachtverstrekking duidelijk aangegeven moeten worden welke wet- en regelgeving in het kader van het financieel beheer, onderwerp van rechtmatigheidscontrole zal zijn.

De gemeenteraad heeft op 27 november 2003 de verordening ex art. 213 Gemeentewet voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Valkenswaard vastgesteld. Op grond van artikel 3, lid 2 van deze verordening draagt het college er zorg voor dat alle aan de jaarrekening ten grondslag liggende verordeningen, nota(s), collegebesluiten, deelverantwoordingen, administraties, plannen, overeenkomsten en berekeningen voor de accountant ter inzage liggen en goed toegankelijk zijn. In artikel 2, lid 3 a tot en met h staan de eisen voor de jaarlijkse accountantscontrole, waarmee in het programma van eisen bij de aanbesteding van de accountantscontrole rekening moet worden gehouden. Met dit controleprotocol stelt de gemeenteraad nadere aanwijzingen vast die specifiek van toepassing zijn voor het controlejaar 2011.

1.3. Procedure

Ter bevordering van een efficiënte en doeltreffende accountantscontrole vindt periodiek (afstemmings-)overleg plaats tussen de accountant en:

- de auditcommissie ten minste 3x per jaar,
- de portefeuillehouder financiën en de algemeen directeur (gemeentesecretaris)/adjunct directeur 3x per jaar,
- de concerncontroller, de controller en/of de teammanager waaronder 'financiën' ressorteert 2x per jaar.

De rekenkamer en de accountant overleggen op verzoek. De procedure is verder ook beschreven in het Controleplan 2011 van Deloitte Accountants BV.

Overeenkomstig het Masterplan Interne Controle wordt gezorgd voor een Algemeen dossier (A), een Controledossier (C) en een Stamdossier (S).

2. Algemene uitgangspunten voor de controle (getrouwheid én rechtmatigheid)

Zoals in art. 213 van de Gemeentewet is voorgeschreven zal de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening worden uitgevoerd door de accountant waarmee de overeenkomst is aangegaan en gericht zijn op het afgeven van een oordeel over:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de samenstelling van het vermogen;
- het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties in overeenstemming met de begroting en de geldende wet- en regelgeving;
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 Gemeentewet (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet (Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden) alsmede de Richtlijnen voor de Accountantscontrole (NBA) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.
Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten (BAPG) dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen 'in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen'.

3. Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties

De accountant richt de controle in op het ontdekken van materiële fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties en statische deelwaarnemingen en extrapolaties. De accountant accepteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling, maar richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de verantwoorde baten en lasten en balansmutaties en financiële beheershandelingen met een belang groter dan de vastgestelde goedkeuringstolerantie[1].

Onder goedkeuringstolerantie wordt verstaan: het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beinvloed.

Deze toleranties zijn:

	Strekking accountantsverklaring:			
Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	>1%<3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	>3%<10%	≥ 10%	-

De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming, de strekking van de af te geven accountantsverklaring. Op basis van de begroting 2011 van de gemeente betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van circa € 668.000,-- en een totaal van onzekerheden van circa € 2.004.000,-- de goedkeurende strekking van de accountantsverklaring niet zullen aantasten. Als de cijfers van de jaarrekening 2011 vast staan, zal de goedkeuringstolerantie definitief worden vastgesteld.

Naast de goedkeuringstoleranties wordt onderkend de rapporteringtolerantie. Deze kan als volgt worden gedefinieerd: de rapporteringtolerantie(s) is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen. Een lagere rapporteringstolerantie leidt in beginsel niet tot aanvullende controlewerkzaamheden, maar wel tot een uitgebreidere rapportage van bevindingen. De rapporteringstolerantie kan worden vastgesteld op een percentage, bijvoorbeeld 80%, van de goedkeuringstolerantie of op een maatschappelijk relevant geacht absoluut bedrag zoals € 100.000,--. De rapporteringtoleranties kunnen zich verder toespitsen op die elementen die de raad specifiek nader terug wil zien, zonder dat dit de controletoleranties zelf beïnvloedt.

De rapporteringtolerantie wordt door de gemeenteraad vastgesteld, met inachtneming van bovengenoemde minimumeisen. De accountant richt de controle in rekening houdend met de rapporteringtolerantie om te kunnen waarborgen dat alle gesignaleerde onrechtmatigheden die dit bedrag overschrijden ook daadwerkelijk in het verslag van bevindingen worden opgenomen.

Voor de rapporteringstolerantie stelt de raad als maatstaf dat de accountant elke fout of onzekerheid ≥ **€ 35.000,--** rapporteert.

[1] Door de toepassing van een risicoanalyse kan het zo zijn dat niet alle transacties die groter zijn dan de vastgestelde goedkeuringstolerantie individueel worden gecontroleerd. Ook kunnen andere gegevensgerichte werkzaamheden dan deelwaarnemingen worden toegepast. Met name door toepassing van cijferanalyse (verbandscontroles) kan het aantal deelwaarnemingen worden beperkt.

4. Begrip rechtmatigheid en de aanvullend te controleren rechtmatigheidscriteria

Voor een toelichting op het begrip rechtmatigheid in relatie tot de accountantscontrole bij gemeenten en provincies wordt verwezen naar de Nota van toelichting bij het Besluit accountantscontrole gemeenten (Staatsblad 2002, 68), het NIVRA-discussierapport 'Financiële rechtmatigheid(scontrole) bij gemeenten en provincies', de NIVRA Audit Alerts t/m nr. 21 voor zover van toepassing (te raadplegen via www.nivra.nl), de ledenbrief van de VNG 'Accountantscontrole 2004' van 12 augustus 2004 (zie www.vng.nl) en de uitspraken van het Platform rechtmatigheid provincies en gemeenten.

In het kader van de rechtmatigheidscontrole kunnen 9 rechtmatigheidscriteria worden onderkend:
1. het begrotingscriterium
2. het voorwaardencriterium
3. het misbruik en oneigenlijk gebruikcriterium
4. het calculatiecriterium
5. het valuteringscriterium
6. het adresseringscriterium
7. het volledigheidscriterium
8. het aanvaardbaarheidscriterium
9. het leveringscriterium

In het kader van het getrouwheidsonderzoek wordt al aandacht besteed aan de criteria 4 t/m 9.
Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van het financiële beheer zal extra aandacht besteed moeten worden aan de volgende rechtmatigheidscriteria:
1. Het begrotingscriterium
2. Het voorwaardencriterium
3. Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium)

4.1. Begrotingscriterium

Als blijkt dat de gerealiseerde lasten zoals weergegeven in de jaarrekening hoger zijn dan de geraamde bedragen met inbegrip van de laatste begrotingswijziging, is – voor zover het de begrotingsoverschrijdingen betreft – mogelijk sprake van onrechtmatige uitgaven. De overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van de gemeenteraad zoals geregeld in de Gemeentewet. Voor de afsluitende oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten. Het bepalen òf respectievelijk welke begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan de raad.

<u>Hierbij zullen de volgende richtlijnen gelden</u>

a. Onjuist begrotingsjaar
   Het doorschuiven van investeringen naar een volgend boekjaar wordt niet als onrechtmatig beschouwd.

b. Extra kosten gedekt door baten
   Als de kostenoverschrijding wordt gedekt door direct gerelateerde inkomsten, zoals kostendekkende omzet of subsidies, wordt de overschrijding als rechtmatig beschouwd.

c. Extra kosten, tijdig gesignaleerd
   Wanneer de kosten tijdig aan de raad zijn gemeld en deze heeft hiermee aantoonbaar en expliciet ingestemd, worden de kosten – zelfs in het geval dat deze niet tot een begrotingswijziging hebben geleid – niet als onrechtmatig beschouwd.

d. Extra kosten, niet tijdig gesignaleerd[2]
In het geval dat bepaalde extra kosten niet tijdig zijn gesignaleerd, beschouwt de raad deze als rechtmatig, als er sprake is van:
- open eind regelingen (zoals uitgaven als gevolg van de Wet werk en bijstand (Wwb) en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
- noodzakelijke afwaarderingen als gevolg van marktomstandigheden
- gemeenschappelijke regelingen

e. Extra kosten door niet passende activiteiten
Als de activiteiten niet passen binnen het bestaande beleid worden deze beschouwd als een onrechtmatige overschrijding. Dit geldt ook als de kosten conform de begroting zijn, maar er sprake is van te lage passende activiteiten. In situaties waar normen nog grotendeels ontbreken, zal in de meeste gevallen de passendheid van de activiteiten niet zijn vast te stellen. In die gevallen is geen sprake van een onrechtmatige overschrijding.

f. Extra kosten, achteraf onrechtmatig
Wanneer achteraf uit onderzoek (van bijvoorbeeld de belastingdienst of een subsidieverstrekker) blijkt dat uitgaven niet betrokken hadden mogen worden in de verantwoording, worden deze in beginsel beschouwd als een rechtmatige overschrijding. Het gaat hier bijvoorbeeld om interpretatieverschillen van wet- en regelgeving.
Uitsluitend in het geval dat er sprake is van bewust foutief handelen, wordt de overschrijding als onrechtmatig beschouwd. Deze onrechtmatigheden zullen echter niet vaak aan het licht komen tijdens het verantwoordingsjaar en dan dus ook niet in het accountantsoordeel kunnen worden betrokken.

g. Extra investeringen
Alleen in het jaar van investering wordt de overschrijding op het investeringsbudget als onrechtmatig beschouwd.

h. Minder kosten, maar te lage passende activiteiten
Indien de verhouding tussen de kosten en activiteiten niet in belangrijke mate is verstoord wordt dit niet als onrechtmatig beschouwd.

i. Afwijkingen in de urentoerekening aan producten worden niet als onrechtmatig beschouwd, mits het totaal aan toegerekende uren past binnen het totaal in de begroting opgenomen of na wijziging beschikbaar gestelde uren.

j. Een overschrijding van de toerekening van de kosten van belastingen en verzekeringen van de desbetreffende kostenplaatsen naar de producten wordt niet als onrechtmatig beschouwd.

k. Verplichtingen die worden opgelegd door het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en als gevolg daarvan leiden tot overschrijdingen, zijn niet onrechtmatig.

l. Onvoorzien
De post ‘onvoorziene uitgaven’ is niet nader onderverdeeld in programma’s en kan worden gebruikt om alle soorten tegenvallers op te vangen. Hiermee zijn overschrijdingen op programmaniveau mogelijk tot het niveau van de post onvoorzien, mits passend binnen de doelstelling van het betreffende programma.
Extra baten welke niet waren voorzien mogen niet zonder goedkeuring van de raad worden aangewend om overschrijdingen op programmaniveau te dekken.

[2] Dit laat onverlet de informatieplicht aan de raad.

Voor de verdere benadering van de post 'onvoorziene uitgaven' is artikel 5 van de Financiële beheersverordening 2008 van toepassing alsmede de (eventueel) daaraan gerelateerde geldende interne kaders/richtlijnen.

4.2. Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O criterium)

Gemeenten zullen een beleid ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik moeten hebben. In het jaarverslag en/of de toelichting op de jaarrekening verantwoordt het college zich over de opzet, de uitvoering en de resultaten van het M&O-beleid. Indien een gemeente geen toereikend M&O-beleid voert kan dit gevolgen hebben voor het accountantsoordeel. Indien bij een toereikend M&O-beleid dat in voldoende mate is uitgevoerd toch een belangrijke (materiële) onzekerheid – die inherent is aan de regeling – blijft bestaan met betrekking tot de rechtmatigheid van de uitgaven of ontvangsten en deze niet verder kan worden gereduceerd, dient de accountant te beoordelen of deze onzekerheid in de toelichting bij de jaarrekening adequaat wordt weergegeven. Overigens zijn in veel gevallen in de verordeningen bepalingen en procedures opgenomen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik, zoals in de subsidieverordening en de verordeningen die voortvloeien uit de Wet werk en bijstand, het leerlingenvervoer, e.d.

De nota 'Voorkoming misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen' (M&O) is door de raad vastgesteld op 16 december 2008.
De nota gaat in op:

1. M&O-beleid binnen de gemeente
2. Inhoud van het M&O beleid
3. Fraude
4. Aanpak van het onderzoek en meer specifiek:
   - onderwijs
   - leerlingenvervoer
   - inkomensondersteuning/uitkeringen
   - maatschappelijke ondersteuning
   - subsidies
   - belastingen
   - leges
5. Bevindingen
6. Conclusie, aanbevelingen en aandachtspunten

4.3. Het voorwaardencriterium

Besteding en inning van gelden door een gemeente zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden waarop door de accountant moet worden getoetst. Deze voorwaarden liggen vast in wetten en regels van hogere overheden en de (eigen) gemeentelijke regelgeving. De gestelde voorwaarden hebben in het algemeen betrekking op:

- De omschrijving van de doelgroep respectievelijk het project
- De heffings- en/of declaratiegrondslag
- Normbedragen (denk aan hoogte en duur)
- De bevoegdheden
- Het voeren van een administratie
- Het verkrijgen en bewaren van bewijsstukken
- Aan te houden termijnen besluitvorming, betaling, declaratie, e.d

De precieze invulling verschilt per wet, regeling respectievelijk verordening.

Voor alle geldstromen dient ondubbelzinnig vast te staan welke voorwaarden er op van toepassing zijn. De door hogere overheden gestelde voorwaarden liggen volledig vast. Dit geldt echter niet voor de voorwaarden in de gemeentelijke regelgeving. Omdat er (nog) geen generieke criteria zijn vastgesteld, dient de accountant over zowel de generieke als de specifieke criteria in overleg te treden met de raad. De raad is op gemeentelijk niveau kadersteller en wordt geacht de norm te stellen waaraan het college moet worden getoetst. Een gemeenteraad dient dan ook op grond van een overzicht van alle voor de betreffende gemeente geldende wet- en regelgeving het voorwaardencriterium te operationaliseren. Concreet betekent dit dat de gemeenteraad limitatief moet bepalen aan welke in wet- en regelgeving vastgelegde, voor de gemeente relevante, voorwaarden de accountant moet toetsen.
Het normenkader betreft de uitgebreide inventarisatie van voor de controle relevante regelgeving van hogere overheden en van de gemeente zelf. Dit normenkader is volledig uitgebouwd in een toetsingskader. Het toetsingskader vormt de operationalisering van het normenkader. Hierin wordt aangegeven welke bepalingen van de regelgeving uit het normenkader relevant zijn.

Het normen- en toetsingskader voor het voorwaardencriterium is vastgelegd in **bijlage 1**, behorende bij dit controleprotocol en is ten opzichte van 2010 geactualiseerd dan wel aangevuld met nieuwe relevante verordeningen en/of regelingen ten aanzien van de financiële rechtmatigheid.

5. Reikwijdte accountantscontrole rechtmatigheidstoetsing

De accountantscontrole op rechtmatigheid voor het kalenderjaar 2011 is limitatief gericht op:

1. De naleving van de wettelijke kaders, zoals die in de kolom ‘wetgeving extern’ van de ‘inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij gemeenten’ is opgenomen (bijlage 1 behorende bij dit protocol). Dit uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen de naleving van de volgende kaders:
   - de begroting
   - de financiële beheersverordening ex artikel 212 van de Gemeentewet
   - de controleverordening ex artikel 213 van de Gemeentewet
   - de verordening onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid ex artikel 213a van de Gemeentewet
   - de budgethoudersregeling 2011
   - het Mandaat-, machtiging- en volmachtbesluit gemeentelijke organisatie 2003, laatstelijk gewijzigd per 21 december 2010
   - de overige kaders zoals opgenomen in de kolom ‘regelgeving intern’ van de ‘inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij gemeenten’ (bijlage 1 behorende bij dit protocol). Dit laatste voor zover van toepassing en uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen.
2. Ten aanzien van het voorwaardencriterium vindt voor de interne regelgeving uitsluitend een toets plaats naar de **hoogte, duur en doelgroep / object van financiële beheershandelingen,** tenzij jegens derden (bijvoorbeeld in toekenningsbeschikkingen) aanvullende voorwaarden met directe financiële consequenties zijn opgenomen[3]. Indien en voor zover bij de accountantscontrole materiële onrechtmatige handelingen worden geconstateerd worden deze in de rapportage en oordeelsweging uitsluitend betrokken indien en voor zover het door de raad of hogere overheden vastgestelde regels betreft.
   Interne regels van het college naar de ambtelijke organisatie c.q. collegebesluiten vallen daar buiten. Deze interne regels kunnen overigens wel relevant zijn voor de nadere vaststelling van de invulling van ‘hogere’ besluiten, maar zijn op zich geen object van onderzoek. Voorts kan een afwijking van deze lagere regelgeving passend zijn binnen de uitvoering van hogere besluiten.

[3] Zie hiervoor bijlage 2, waarin een nadere uitleg is gegeven over het begrip rechtmatigheid in relatie tot het controleprotocol.

Het is (over het algemeen) aan het college om een oordeel te vellen over de geconstateerde afwijkingen van lagere interne regels.
Dat betekent dat collegebesluiten niet onder het rechtmatigheidsoordeel vallen. Daar zijn echter twee uitzonderingen op:

- Collegebesluiten die betrekking hebben op financiële beheershandelingen, die een nadere uitwerking bevatten van:
  - hetzij externe regelgeving
  - hetzij een door de raad vastgestelde verordening
  - hetzij externe regelgeving en/of de door de raad vastgestelde verordening, waarin wordt aangegeven dat een dergelijk collegebesluit moet worden genomen.
- Collegebesluiten ten aanzien van aanbestedingen en ten aanzien van subsidies. Deze besluiten vallen wel onder het rechtmatigheidsoordeel.

6. Rapportering accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant hierna in het kort, weergegeven als volgt:

6.1. Interim-controles

In november 2011 wordt door de accountant een zogenaamde interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt een verslag uitgebracht door middel van een Managementletter. *Bestuurlijk relevante zaken* worden – op grond van de overeengekomen rapportagewensen – aan de gemeenteraad gerapporteerd. Verwezen wordt hierbij naar het Controleplan 2011 van Deloitte Accountants BV, waarin een tijdschema is opgenomen.

6.2. Verslag van bevindingen

Overeenkomstig de Gemeentewet wordt omtrent de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan de raad en in afschrift aan het College van Burgemeester en Wethouders.
In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen.

6.3. Uitgangspunten voor de rapportagevorm

Gesignaleerde onrechtmatigheden worden toegelicht gespecificeerd naar de aard van het criterium (begrotingscriterium, voorwaardencriterium, etc.).
Fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie als bedoeld in hoofdstuk 3 van dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de gemeente gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

6.4. Accountantsverklaring

In de accountantsverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, zowel ten aanzien van de getrouwheid als de rechtmatigheid. Deze accountantsverklaring is bestemd voor de gemeenteraad, zodat deze de door het College van Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

6.4.1. Rapportage

De volgende standaard rapportagemomenten worden onderkend:

Rapportage	Tijdstip	Inhoud	Gericht aan
Managementletter dan wel verslag van bevindingen interim-controle	Na afronding van de interim-controle.	Mogelijke risico's, verbeter- en aandachtspunten betreffende de processen en procedures (beheersingsstructuur), beheersing specifieke subsidiestromen evenals overige van belang zijnde onderwerpen.	College
	Na ontvangst management-letter.	Toezenden aan Auditcommissie ter bespreking als voorbereiding op de reactie van het college.	Auditcommissie
Verslag van bevindingen	Na afronding van de controle van de jaarrekening.	Wettelijk: De vraag of inrichting van het financieel beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken. Daarnaast resterende fouten, onzekerheden of verbeteringen op het gebied van verslaglegging rekening houdend met afgesproken rapporteringstoleranties. Relatie tussen de controletolerantie ingevolge controleverordening en de feitelijke bevindingen.	Raad
Accountantsverklaring	Na afronding van de controle van de jaarrekening.	Het oordeel over de mate waarin de gemeenterekening een getrouw beeld geeft in relatie tot verslaggevingsvoorschriften en voldoet aan de eisen van rechtmatigheid.	Raad

6.4.2. Communicatie en periodiek overleg

Onderstaand is de overlegstructuur in een communicatiematrix vastgelegd voor het boekjaar 2011. Uit oogpunt van doelmatigheid heeft het de voorkeur zoveel mogelijk gesprekken te combineren. In het kader van het bestuurlijk overleg en de rapportage kunnen de volgende contacten tussen de accountant en het bestuur en directie/management als regel van toepassing zijn.

	Aantal per jaar	**Toelichting**
Gemeenteraad / Auditcommissie	Drie	De gemeenteraad is opdrachtgever van de accountant. De auditcommissie is het aanspreekpunt voor de accountant voor de opdrachtformulering. Met de auditcommissie zal voorafgaand aan de controle een overleg plaatsvinden om te komen tot een afstemming inzake de nadere invulling van de controle-opdracht. Wellicht kan dit worden gecombineerd met het pre-audit gesprek dat ambtelijk wordt gevoerd. Eventuele tussentijdse belangrijke bijstellingen van de controle zullen tussentijds worden teruggekoppeld naar de auditcommissie. Daarnaast zullen de bevindingen van de interim-controle (managementletter) en de eindejaarscontrole (op basis van het concept en definitief rapport van bevindingen) worden besproken in de auditcommissie. • Invulling controleopdracht (Controleplan) • Managementletter • Verslag van bevindingen Op verzoek zal de accountant verschijnen in de vergaderingen van de gemeenteraad.
Portefeuillehouder financiën / algemeen directeur (gemeentesecretaris) of adjunctdirecteur	Drie	Met de griffier – geen lid van de auditcommissie – vindt overleg plaats over de opdrachtverstrekking. Informeel voortgangsoverleg naar behoefte. Eventueel naar aanleiding van: • Pre-audit (inclusief Controleplan) • Managementletter • Verslag van bevindingen
Concerncontroller / controller	Twee/drie	Contactpersoon gemeente en accountant. • Pre-audit (inclusief Controleplan) • Managementletter • Rapport van bevindingen
College van b & w	Op verzoek	Informeren en adviseren naar aanleiding van de controlebevindingen. Op verzoek zal de accountant verschijnen in de vergaderingen van het college.
Overleg met directie / management(overleg)	Op verzoek	Informeren en adviseren naar aanleiding van de controlebevindingen.

Verder wordt verwezen naar de communicatiematrix, zoals die in het Controleplan 2011 van Deloitte Accountants BV onder 5 is opgenomen.

Bijlage 1:

Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij gemeenten (normenkader voorwaardencriterium).

In het navolgende overzicht is een inventarisatie gegeven van de in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij de gemeente relevante algemene wet- en regelgeving.

De uitgewerkte regelgeving is gerubriceerd in:
- algemene en administratieve bepalingen
- termijnbepalingen
- bevoegdheden
- bewijsstukken
- recht
- hoogte
- duur

De randvoorwaarden waarbinnen uitgaven (lasten) mogen worden (aan)gedaan worden onder meer ontleend aan de begroting, de financiële verordening, de budgethoudersregeling en het delegatie en mandaatbesluit.

Veelal zal de gemeenteraad dus ter verdere implementatie van de uitvoering van deze algemene wet- en regelgeving eigen verordeningen en/of beleidsregels opstellen waarmee een nadere invulling wordt gegeven voor de lokale uitvoering van het daaraan verbonden financiële beheer. Deze verordeningen en besluiten zijn in het normenkader opgenomen.

In algemene zin gelden in voorkomende gevallen ook nog andere rechtmatigheidscriteria, vaak ook als nadere invulling van het voorwaardencriterium. Het calculatiecriterium, ofwel wordt het juiste bedrag berekend, is algemeen geldend wanneer op basis van tarieven of normen geldstromen worden verkregen.

Met de in dit normenkader gepresenteerde inventarisatie wordt een kader geboden voor de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole zoals vastgelegd in artikel 213 van de Gemeentewet en het met de Algemene maatregel van bestuur vastgestelde Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten. Het is aan de gemeente om het normenkader jaarlijks te actualiseren.
Daarnaast worden door de Rijksoverheid dan wel andere instanties op grond van deze algemene wet- en regelgeving specifieke geldstromen geïnitieerd, bijvoorbeeld in de vorm van subsidies en/of specifieke uitkeringen. Deze specifieke (subsidie) regelgeving is niet in dit overzicht opgenomen. Ter zake wordt verwezen naar het Overzicht Specifieke Uitkeringen (OSU) dat op de website van het ministerie van BZK is te vinden: www.minbzk.nl. Deze specifieke geldstromen vallen ook onder de rechtmatigheidscontrole.